

Total number of printed pages-19

4 (Sem-1) BMT

2021

(Held in 2022)

COMMERCE

Paper : 1.1

(Business Mathematics)

Full Marks : 80

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Answer either in English or in Assamese.

Group - A

Marks : 40

1. Answer the following as directed :

$1 \times 10 = 10$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ নিৰ্দেশ অনুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) Is $\{x : x + 5 = 5\}$ a null set ?

$\{x : x + 5 = 5\}$ এটা বিজ্ঞ সংহতি হ'বনে ?

(b) Evaluate (মান নির্ণয় কৰা) : $\log_8 4096$

(c) Is a scalar matrix a diagonal matrix? (Yes/No)

এটা অদিশ মৌলিক বিকৰ্ণ মৌলিক।

(হয় নে নহয়)

(d) Find the value of ${}^5P_5$.

${}^5P_5$ -ৰ মান নির্ণয় কৰা।

(e) Fill in the blank :

খালী ঠাই পূৰ কৰা :

The variables associated with linear programming problems are called _____.

ৰৈখিক প্ৰক্ৰমাৰ লগত জড়িত চলকসমূহক _____ বোলে।

(f) If Interest is compounded half yearly, what is the formula for finding amount?

সুত ছমাহৰ মূৰত চক্ৰবৃদ্ধি হিচাবে গণনা কৰিলে সৰ্ব্বক্ষমূল নির্ণয় কৰা সূত্ৰটো লিখা।

Given (দিয়া আছে) : A = Amount (সৰ্বক্ষমূল),
 r = Rate (সুতৰ হাৰ), P = Principal (মূলধন),
 n = No. of years (বছৰ)

(g) Evaluate (মান নির্ণয় কৰা) :

$$\int_1^2 \frac{1}{x} dx$$

(h) Fill in the blank :

খালী ঠাই পূৰ কৰা :

$\frac{d}{dx}(TC) = \text{_____}$, where x denotes the volume of output.

য'ত x -এ উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ পৰিমাণক বুজাইছে।

(i) Choose the correct answer :

শুদ্ধ উত্তৰ নিৰ্বাচন কৰা :

$y = 5x$ represents a line

$y = 5x$ ৰেখাজল

(i) passing through the origin

মূল বিন্দুৰ মাজেদি যায়

(ii) parallel to the X-axis.

X-অক্ষৰ সমান্তৰাল

(iii) parallel to the Y-axis.

Y-অক্ষৰ সমান্তৰাল

(i) Define deferred annuity.

বিলম্বিত বাৰ্ষিকীৰ সংজ্ঞা লিখা।

2. Answer the following questions : $2 \times 5 = 10$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Find the thirteenth term of the following series :

তলৰ শ্ৰেণীটোৰ ত্ৰয়োদশ পদ নিৰ্ণয় কৰা :

4, 8, 16, ...

(b) Find the slope of the line passing through the points $(-3, -5)$ and $(7, 9)$.

$(-3, -5)$ আৰু $(7, 9)$ বিন্দুগামী ৰেখাৰ নতিমাত্রা নিৰ্ণয় কৰা।

(c) Evaluate (মান নিৰ্ণয় কৰা) :

$$\frac{d}{dx} (\sqrt{x^2 + 3})$$

(d) Write two differences between a matrix and determinant.

এটা মৌলিক আৰু এটা নিৰ্ণয়কৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(e) If (যদি) $A = \begin{bmatrix} -5 & 4 & 7 \\ -3 & -6 & 1 \end{bmatrix}$ and (আৰু)

$B = \begin{bmatrix} 8 & -2 & -6 \\ 7 & -4 & 0 \end{bmatrix}$, find (নিৰ্ণয় কৰা) :

$5B - 2A$.

3. Answer the following questions : (any four)

$$5 \times 4 = 20$$

তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : (যিকোনো চাৰিটা)

(a) If a, b, c are in G.P, prove that

$$\frac{1}{a+b}, \frac{1}{2b}, \frac{1}{b+c}$$
 are in A.P.

যদি a, b, c গুণগোষ্ঠৰ প্ৰগতিত থাকে, তেন্তে প্ৰমাণ কৰা যে $\frac{1}{a+b}, \frac{1}{2b}, \frac{1}{b+c}$ সমান্তৰ প্ৰগতিত থাকিব।

Or/নাইবা

$$\text{If (যদি)} \quad \frac{\log x}{y-z} = \frac{\log y}{z-x} = \frac{\log z}{x-y}$$

then prove that (তেনেহলে প্ৰমাণ কৰা যে)

$$x^x \cdot y^y \cdot z^z = 1$$

(b) A machine costs Rs. 4,00,000. Its value depreciates at the rate of 10% p.a. What will be its value after 4 years?

এটা মেচিনৰ মূল্য 4,00,000 টকা। ইয়াৰ অৱক্ষয়ৰ হাৰ বছৰি 10% হলে, 4 বছৰৰ মুঠ মৌচিনটোৰ মূল্য কিমান হ'ব?

4 (Sem-1) BMT/G

6

Or / নাইবা

In how many years will an annuity of Rs. 400 amount to Rs. 4064 if interest is 3% compounded annually?

সুতৰ হাৰ বছৰি চক্ৰবৃদ্ধি 3% হাৰে গণনা কৰিলে কিমান বছৰৰ মুঠ 400 টকাৰ এটা বাৰ্ষিকীৰ সবৃদ্ধিমূল 4064 টকা হ'ব? Given (দিয়া আছে)

$$\log 1.3048 = 0.1155$$

$$\log 1.03 = 0.0128$$

(c) Integrate : (any two)

অনুকলন কৰা : (যিকোনো দুটা)

$$(i) \int x(1 + \sqrt{x}) dx$$

$$(ii) \int \frac{6x-4}{6x^2-8x+8} dx$$

$$(iii) \int \sqrt{x}(x^2+3x+2) dx$$

4 (Sem-1) BMT/G

7

Contd.

Or / নাইবা

If (যদি) $f(x) = \frac{x-1}{x+1}$, then show that

$$\text{(তেত্তে প্রমাণ কৰা যে)} \quad \frac{f(a) - f(b)}{1 + f(a) \cdot f(b)} = \frac{a-b}{1+ab}$$

(d) Show that (দেখুওৰা যে)

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline -a^2 & ab & ac \\ \hline ab & -b^2 & bc \\ \hline ac & bc & -c^2 \\ \hline \end{array} = 4a^2b^2c^2$$

Or / নাইবা

If (যদি) $A = \{a, b, c, d, e\}$

$B = \{b, c, e, f\}$

$C = \{a, c, e, g, h\}$

find (নির্ণয় কৰা) —

(i) $A \cap (B - C)$

(ii) $(A - B) \cap (A - C)$

(e) Prove that (প্রমাণ কৰা যে)

$${}^{2n}P_n = 2^n \{1 \cdot 3 \cdot 5 \dots (2n-1)\}$$

Or / নাইবা

A question paper consists of two groups A and B. Each group consists of 5 questions. In how many ways a student can answer 6 questions in all if he has to answer at least two questions from each group ?

এখন প্রশ্নকাকত A আৰু B দুটা অংশত বিভক্ত।
প্রতিটো অংশত 5 টাকৈ প্রশ্ন আছে। এজন ছাত্ৰই মুঠতে
কিমান ধৰনে 6 টা প্রশ্নৰ উত্তৰ কৰিব পাৰিব যদিহে
তেওঁ প্রতিটো অংশৰ পৰা অতি কমেও 2 টাকৈ প্রশ্নৰ
উত্তৰ কৰিব লাগে ?

(f) Differentiate : (any two)

অৱকলন কৰা : (যিকোনো দুটা)

(i) $(x+2)(x+1)^2$ w.r.t x

(ii) $\frac{e^x}{1+x}$ w.r.t x

(iii) $8x^3 - 3x^2 + 12x - 5$ w.r.t x

Group - B

Marks : 40

4. Answer **any four** questions : $10 \times 4 = 40$

তলৰ যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Solve the following system of equations by Cramer's rule :

7

ক্ৰেমাৰৰ নিয়মতে তলৰ সমীকৰণ কেইটা সমাধা কৰা :

$$3x + y + 2z = 3$$

$$2x - 3y - z = -3$$

$$x + 2y + z = 4$$

(b) In how many ways the letters of the word 'MISSISSIPPI' can be arranged ?

3

'MISSISSIPPI' শব্দটোৰ 'আখৰবোৰ' কিমান প্ৰকাৰে সজাব পাৰি ?

4 (Sem-1) BMT/G

10

4 (Sem-1) BMT/G

5. (a) Establish the equation of a line in the

form $y = mx + c$ 5

$y = mx + c$ গাঁচত সবলৰেখাৰ সমীকৰণ প্ৰতিষ্ঠা কৰা।

(b) Find the equation of the line passing through the point of intersection of the lines $2x - 3y + 4 = 0$ and

$3x + 4y - 5 = 0$ and perpendicular to the line $6x - 7y + 8 = 0$. 5

$2x - 3y + 4 = 0$ আৰু $3x + 4y - 5 = 0$ ৰেখা দুডালৰ ছেদবিন্দুৰ মাজেদি যোৱা আৰু

$6x - 7y + 8 = 0$ ৰেখাৰ লম্ব ৰেখাৰ সমীকৰণ উলিওৱা।

6. (a) Find (নিৰ্ণয় কৰা) :

(i) the average revenue function (AR)

গড় বিক্ৰী ফলন (AR)

4 (Sem-1) BMT/G

11

Contd.

